

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
медичної частини № 119 філії державної установи «Центру охорони
здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у місті
Києві та Київській області**

02.10.2023

м. Київ, 2023

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 02.10.2023 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування медичної частини № 119 філії державної установи «Центру охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Києві та Київській області (далі – медична частина).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Морозов Руслан Олегович, начальник відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Іваниш Ярослава Ярославівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Петросов Владислав Георгійович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Зуйков Сергій Юрійович, представник громадської організації,

Медична частина знаходиться за адресою вул. Бориспільська, 1, с. Мартусівка, Бориспільський район, Київська область, на території державної установи «Бориспільська виправна колонія (№ 119)» (далі – установа).

Керівництво: **Гавриш Мирослав Васильович**, завідуючий медичної частини.

Попередні зауваження

За результатами попереднього відвідування НПМ 11.03.2021 виявлено порушення та недоліки:

неналежна організація та рівень надання медичної допомоги засудженим особам через відсутність у штаті медичної частини лікаря-рентгенолога, лікаря-фтизіатра та рентген лаборанта;

посада лікаря-психіатра залишається вакантною більше 9 років, що свідчить про не забезпеченість протягом тривалого часу консультацій лікарем-психіатром засудженим;

не здійснюється цілодобовий медичний нагляд за утримуваними особами, через неукомплектованість штату медичними працівниками;

новоприбулим особам не проводиться повний первинний медичний огляд; в медичній частині відсутній Журнал обліку результатів проходження профілактичного медичного огляду;

через відсутність технічної можливості проведення стоматологічного рентгенологічного дослідження, лікар-стоматолог обмежений у можливості надати належну стоматологічну допомогу;

в установі утримувалось 9 осіб з встановленою інвалідністю, проте у картках амбулаторних хворих відсутні індивідуальні програми реабілітації;

в установі не створено умови для утримання осіб з інвалідністю (відсутні пандуси, поручні тощо);

не стерилізуються інструменти перукаря, що може призводити до активного поширення в установі відбування покарання деяких інфекційних захворювань, зокрема, вірусного гепатиту В та вірусного гепатиту С;

у медичній частині не облаштовані окремі шафи для зберігання отриманих від родичів засуджених або інших осіб лікарських засобів та медичних виробів;

приміщення аптечного складу облаштоване неналежним чином (відсутній холодильник для зберігання лікувальних засобів);

медична частина не забезпечена працюючим флюорографічним (рентгенологічним) обладнанням, внаслідок чого засудженим не проводяться діагностичні обстеження органів грудної порожнини з метою своєчасного виявлення захворювань органів дихання.

II. Факти, виявлені під час відвідування

1. Станом на день відвідування у медичній частині вакантні посади лікаря-психіатра і лікаря-терапевта через що неможливо провести повний та профілактичний медичні огляди засудженим. Зазначене свідчить про неналежну організацію та рівень надання медичної допомоги засудженим, чим порушується вимоги Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі, затвердженого спільним наказом Міністерства юстиції України та Міністерства охорони здоров'я України від 15.08.2014 № 1348/5/572 (далі – Порядок).

2. У медичній частині не ведеться «Журнал проведення профілактичного огляду осіб, узятих під варту», що є порушенням вимог пункту 3 Розділу II Порядку. Через відсутність журналу неможливо встановити кількість осіб, які пройшли профілактичний медичний огляд, потребують диспансерного нагляду або проведення повторного медичного огляду.

3. Працівники установи присутні під час проведення медичних оглядів засуджених. Зазначене порушує вимоги статті 39-1 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», якою передбачено, що фізична особа (пацієнт) має право на таємницю про стан свого здоров'я, факт звернення за медичною допомогою, діагноз, а також про відомості, одержані при її

медичному обстеженні. Окрім того, відповідно до пункту 9 розділу I Порядку медичні огляди (обстеження) засуджених проводяться поза межами чутності, а також (якщо медичний працівник не бажає іншого в кожному конкретному випадку) поза межами видимості осіб, які не належать до медичних працівників. Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (СРТ/Inf(93)12-part) (далі – Стандарти КЗК) також зазначає, що усі медичні обстеження осіб (як відразу по прибутті, так і пізніше) повинні здійснюватися у такий спосіб, щоб немедичний персонал не міг чути, а по можливості й спостерігати за обстеженням.

4. У порушення вимог Порядку засудженим особам не проводиться своєчасне та належне обстеження органів дихання та опорно-рухового апарату, оскільки у медичній частині відсутнє рентгенологічне обладнання через що засуджені не можуть пройти повний профілактичний медичний огляд, зокрема, рентгенографію органів дихання. Завідувачем медичної частини організовано виїзд мобільного рентгенологічного апарату до установи у червні цього року, однак лише на один день, не охопивши всю кількість засуджених, які потребують відповідного дослідження.

5. Відповідно до Порядку у закладах охорони здоров'я державної кримінально-виконавчої служби організовується цілодобове чергування медичних працівників, однак у медичній частині це здійснити не можливо через недостатність медичного персоналу у штаті. Також відповідно до пунктів 34 і 35 рекомендацій Стандартів КЗК засуджені особи повинні мати можливість доступу до лікаря в будь-який час, незалежно від режиму їхнього утримання, таким чином на території пенітенціарного закладу повинен постійно бути медичний працівник, який може надати невідкладну допомогу.

6. Приміщення медичної частини потребують проведення ремонтних робіт, зокрема, стіни, стеля та підлога мають пошкоджені покриття, сколотий кахель, що унеможливує проведення вологого прибирання та належної дезінфекційної обробки поверхонь, що порушує вимоги Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу», затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 07.11.2007 № 1256/14523. Також відповідно до статті 22 Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення» та Державних санітарних норм і правил «Санітарно-протиепідемічні вимоги до закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну (медико-санітарну) допомогу», вищезазначене негативно впливає на якість лікування, умови перебування засуджених у медичній частині та негативно впливає на здоров'я осіб, які перебувають у медичній частині (Фото № 1 – 3).

7. У порушення Положення про організацію лазне-прального обслуговування осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 08.06.2012 № 849/5 в установі не відбувається вчасна санітарна обробка речового майна засуджених осіб, зокрема, постільної білизни та постільних речей (ковдр, матраців, подушок, рушників, тощо) (Фото № 4).

8. Палати-камери в медичній частині не відповідають пунктам 8.3.2.4 та 8.3.2.7. розділу Державних будівельних норм України для будинків і споруд закладів охорони здоров'я, зокрема, відсутні санітарно-гігієнічні приміщення із зоною для душа, шафи для зберігання речей.

9. У порушення вимог Табеля оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техника, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 11.04.2005 № 158, в медичній частині відсутній дентальний рентгенологічний апарат, що унеможлиблює проведення поглибленого стоматологічного обстеження засуджених, та не забезпечує своєчасне надання належної стоматологічної допомоги.

10. У порушення вимог Стандартів медичної допомоги при вірусному гепатиті С у дорослих, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.01.2021 № 51, в медичній частині перебувають 40 осіб з підозрою на вірусний гепатит С та 15 осіб із підтвердженим діагнозом (за допомогою дослідження методом ПЛР), однак вони не отримують необхідного лікування, що може призвести до погіршення стану їх здоров'я та поширення зазначеного інфекційного захворювання серед засуджених осіб.

11. Засуджені не отримують необхідного дієтичного харчування при лікуванні гострих захворювань або загострених хронічних захворювань, чим порушується частина 2 пункту 2 Порядку застосування норм харчування та норм заміни продуктів харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та приймальниках Національної поліції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.06.1992 № 336.

12. У порушення вимог Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, в медичній частині обладнано лише один ізолятор для інфекційних хворих, що унеможлиблює одночасного розміщення хворих на інфекційні захворювання окремо один від одного та інших засуджених.

13. Відповідно до вимог пункту 7 розділу I Порядку усі ВІЛ-інфіковані, які прибувають до установи, беруться під медичний нагляд відповідальним за перед- та післятестове консультування медичним працівником, який призначається наказом директора Центру охорони здоров'я державно кримінально-виконавчої

служби України, проте у медичній частині такої особи немає. Водночас під час вивчення медичної документації виявлено, що форми первинної облікової документації № 030-5/о «Контрольна карта диспансерного нагляду за ВІЛ-інфікованою особою» та форми № 502-1/о «Реєстраційна карта ВІЛ-інфікованої особи» зберігаються у доступному місця для сторонніх осіб. Вільний доступ до зазначеної вище медичної документації засуджених не забезпечує конфіденційності інформації щодо стану здоров'я ВІЛ-інфікованих осіб, що порушує вимоги наказу Міністерства охорони здоров'я України від 05.03.2013 № 180.

14. У кабінетах лікарів відсутнє гаряче водопостачання, робочі місця медичних працівників не відповідають вимогам чинного законодавства та порушують статтю 19 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

15. Маніпуляційний кабінет використовують як приміщення, де відбувається збір мокротиння для діагностики туберкульозу, що порушує вимоги Стандарту інфекційного контролю для закладів охорони здоров'я, що надають допомогу хворим на туберкульоз, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я від 01.02.2019 № 287, що не забезпечує належних протиепідемічних та профілактичних заходів, спрямованих на попередження виникнення та зниження ймовірності передання мікобактерій туберкульозу здоровим особам.

16. Пакування накладок до зовнішнього автоматичного дефібрилятора мають термін придатності до 05.11.2021, що не забезпечує ефективне використання приладу для надання домедичної допомоги засудженим при раптовій зупинці кровообігу, відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 09.03.2022 № 441.

17. У порушення Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.03.2004 № 584, в аптеці стоматологічного кабінету виявлено пломбувальні матеріали зі строком придатності, що минув (Фото № 5).

18. У медичній частині не організовано проведення замісної підтримувальної терапії осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів відповідно до Порядку проведення замісної підтримувальної терапії осіб з психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 27.03.2012 № 200, що порушує їх право на вибір методів лікування відповідно до статті 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» (Фото № 6).

19. Приміщення для зберігання лікарських засобів та виробів медичного призначення не забезпечено необхідною кількістю шаф, піддонів, холодильників, стелажів, термометрів, гігрометрів, охоронними та

протипожежними засобами, що порушує вимоги розділу II Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.12.2003 № 584.

20. У порушення Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом Міністерством внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, приміщення медичної частини не обладнані системами пожежогасіння та пожежної сигналізації.

21. В установі перебуває 12 осіб із встановленою інвалідністю (9 осіб – III група та 3 особи – II група), водночас на це медична частина не пристосована для вільного пересування маломобільних груп населення (відсутні пандуси, підйомник, поручні тощо) чим порушуються вимоги Державних будівельних норм України В.2.2-17:2006 «Будинки і споруди. Доступність будинків і споруд для маломобільних груп населення» (Фото № 7).

III. Рекомендації

Міністерству юстиції України:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у медичної частини № 119 філії державної установи «Центру охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Києві та Київській області.

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав та інтересів засуджених на охорону здоров'я та медичної частини № 119 філії державної установи «Центру охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Києві та Київській області.

Державній установі «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України»

Забезпечити:

медичну частину лікарями відповідно до вакантних посад для забезпечення належного надання медичної допомоги;

належне ведення медичної документації відповідно до вимог чинного законодавства, зокрема, журналу проведення профілактичного огляду;

проведення медичних оглядів засуджених таким чином, поза межами чутності немедичного персоналу не міг чути, а по можливості й спостерігати за обстеженням;

медичну частину рентген апаратом для своєчасного проведення рентгенологічних досліджень;

цілодобове чергування медичних працівників;
проведення ремонтних робіт у приміщеннях медичної частини відповідно до санітарно-протиепідемічних вимог до закладів охорони здоров'я;
вчасну санітарну обробку речового майна засуджених осіб, зокрема, постільної білизни та постільних речей (ковдр, матраців, подушок, рушників, тощо) відповідно до чинного законодавства;
медичну частину дентальним рентгенологічним апаратом для надання належної стоматологічної допомоги;
вчасну утилізацію протермінованих лікарських засобів та виробів медичного призначення;
медичну частину гарячим водопостачанням;
належну медичну допомогу особам, хворим на вірусний гепатит С;
медичну частину додатковим ізолятором для інфекційних хворих;
дієтичним харчуванням засуджених при лікуванні гострих або загострених хронічних захворювань;
зберігання медичної документації ВІЛ інфікованих з обмеженим доступом;
медичну частину відповідальною особою за перед- та післятестове консультування на ВІЛ-інфекцію;
збір мокротиння належним чином для забезпечення протиепідемічних та профілактичних заходів;
заміну протермінованих накладок до зовнішнього автоматичного дефібрилятора;
можливість отримання замісної підтримувальної терапії на підставі діагнозу психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання опіоїдів;
належне зберігання лікарських засобів та виробів медичного призначення;
обладнання протипожежної системи відповідно до встановлених вимог;
індивідуальними програмами реабілітації осіб з інвалідністю;
доступність медичної частини для вільного пересування маломобільних груп населення.

Додаток: фото до звіту.

**Начальник відділу реалізації
національного превентивного механізму у
сфері охорони здоров'я Департаменту з питань
реалізації національного превентивного
механізму Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини**

Руслан МОРОЗОВ

**Фото до звіту
Фото 2**

Фото 1

Фото 3

Фото 4

Фото 6

Фото 5

Фото 7

